

บทที่ 1

บทนำ

เป็นที่ยอมรับกันว่าการป้องกันประเทศให้พ้นจากการรุกรานของศัตรูภายนอกประเทศที่ดีที่สุด คือการใช้กำลังทหารเข้าต่อสู้ป้องกัน จนมีคำพังเพยว่า “ประเทศเป็นบ้าน ทหารเป็นรั้ว” การจะสร้างรั้วหรือกำแพงล้อมประเทศเช่นเดียวกับการสร้างรั้วบ้านย่อมทำไม่ได้ เพราะประเทศมีพื้นที่กว้างขวาง จึงจำเป็นต้องมีทหารไว้สำหรับป้องกันอธิปไตยที่มารุกราน ทหารย่อมได้มาจากพลเมืองของประเทศ ความจำเป็นนี้เองที่รัฐต้องเรียกพลเมืองเข้ามารับราชการทหารตั้งแต่ในยามปกติ เพื่อเป็นการเตรียมกำลังไว้ให้พร้อมที่จะป้องกันประเทศจากการรุกรานได้ทันท่วงที

ในการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีแนวโน้มว่าการต่อสู้กันด้วยอาวุธลดน้อยลงหรือลดระดับความรุนแรง แต่หันมาต่อสู้กันทางด้านเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ความขัดแย้งในเรื่องดินแดนอาจลดน้อยลง แต่ก็ยังอาจมีปัญหาขัดแย้งด้านนโยบายและแข่งขันชิงทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นทุกประเทศในโลกยังคงมีความจำเป็นจะต้องมีกำลังทหารไว้เพื่อปกป้องประเทศชาติ ประชาชน และรักษาผลประโยชน์ของประเทศ กำลังอำนาจทางทหารเป็นหนึ่งในพลังอำนาจแห่งชาติซึ่งประกอบด้วยกำลังอำนาจทางการเมือง กำลังอำนาจทางเศรษฐกิจ กำลังอำนาจทางสังคมจิตวิทยา และกำลังอำนาจทางเทคโนโลยี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐไว้ในมาตรา 72 ว่า “ รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ” ซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของการทหารที่รัฐจะต้องจัดให้มีอย่างพอเพียงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

วิธีในการเกณฑ์คนเข้ามาเป็นทหารและการจัดกำลังทหารของประเทศไทย มีวิวัฒนาการต่อเนื่องมาเป็นลำดับ สมัยกรุงสุโขทัย เจ้าเมืองสามารถตั้งให้นายบ้านเกณฑ์คนในสังกัดที่อยู่ตามหมู่บ้านและพวกเข้ามาเป็นทหารได้ทันที ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้ตั้งกรมสุรัสวดีทำบัญชีทหารขึ้นไว้เป็นบัญชีพล และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในรัชการสมัยพระบาทสมเด็จพระ

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 5 ทรงโปรดเกล้าจัดตั้งกระทรวงกลาโหมขึ้นบังคับบัญชาทหารโดยตรง

ทหารกองประจำการนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อกองทัพ เพราะเป็นกำลังพลที่มีจำนวนมากและเป็นพื้นฐานของกำลังพลประเภทต่าง ๆ เพราะทหารกองประจำการจะได้มาจากการตรวจเลือก ฯ (เกณฑ์ทหาร) เข้ามาในกองทัพและจากการสมัครเข้ามาเป็นทหารกองประจำการ

สำหรับประเทศไทยของเรามีทั้งสองลักษณะคือเกณฑ์เข้ามาและร้องขอเข้ากองประจำการ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทหารกองประจำการของกองทัพไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงตรวจเลือกทหารกองเกินเพื่อส่งเข้ากองประจำการปี พ.ศ. 2534 ถึง พ.ศ. 2539 ทหารกองเกินเป็นจำนวนมากไม่มาเข้ารับการตรวจเลือกฯตามหมายเรียกของนายอำเภอ และร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการตามที่ทางราชการกำหนดไว้ เช่น ปี 2534-2539 มีทหารกองเกินทั้งหมดทุกจังหวัดที่จะเข้ารับการตรวจเลือกฯ จำนวน 2,820,957 คน ไม่เข้ารับการตรวจเลือกฯ (เกณฑ์ทหาร) จำนวน 350,520 คน และร้องขอเข้ากองประจำการ จำนวน 26,866 คน (วารสารสถิติกรมการกำลังสำรองทหารบก 2544 : 20)

ตั้งแต่ปี 2540 เกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากสาเหตุพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศจำนวนมาก โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่พึ่งการส่งออกเป็นหลัก การพัฒนาโดยทำลายเกษตรกรรม ทรัพยากรภาคเกษตรถูกดึงมาใช้เพื่ออุตสาหกรรม เงินบาทลอยตัวและอ่อนตัวลงถึงร้อยละ 100 เมื่อเทียบเงินดอลลาร์ ทำให้สิ่งปลูกสร้างมีมากเกินความจำเป็นประชากรว่างงาน 2.9 ล้านคน (สุรนุช ธงศิลา 2542 : 5) จึงทำให้ยอดทหารกองเกินในช่วงปี 2540-2544 ขาดการตรวจเลือกฯ น้อยกว่า 6 ปีที่ผ่านมา จำนวน 168,134 คน ต่างกับปี 2534-2539 อยู่ 114,861 คน และมีทหารกองเกินสมัครเป็นทหารกองประจำการ จำนวน 141,727 คน (วารสารสถิติกรมการกำลังสำรองทหารบก 2544 : 56)

ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย ทำให้ทหารกองเกินสมัครเป็นทหารกองประจำการเต็มหลายพื้นที่ในคราวตรวจเลือกฯ ปี 2544 เช่น เขตในกรุงเทพมหานครสมัครเต็มถึง 45 เขต ใน

ส่วนของอำเภอสมัครเต็ม 268 อำเภอ กิ่งอำเภอสมัครเต็ม 34 กิ่งอำเภอ รวมสมัครเต็ม 60 จังหวัด (วารสารสวัสดิกรรมการกำลังสำรองทหารบก 2544 : 76) ในส่วนของมณฑลทหารบกที่ 14 มีทหารกองเกินสมัครเต็ม 8 อำเภอ กับ 3 กิ่งอำเภอ ประกอบกับปี 2544 กระทรวงกลาโหมเปิดโอกาสให้ทหารกองเกินที่มีอายุ 18-20 ปีบริบูรณ์ สมัครเป็นทหารกองประจำการได้เหมือนทหารกองเกินอายุ 21-29 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นปีแรก (ประกาศกระทรวงกลาโหม ลง 5 กันยายน 2543) แม้ว่าจะมีทหารกองเกินสมัครเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ก็ยังไม่พอกับจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ทำให้ต้องจับสลากคัดเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการ ซึ่งอาจทำให้ผู้ไม่สมัครใจหรือขาดคุณสมบัติที่เหมาะสมต้องเข้ามาเป็นทหารกองประจำการ ดังนั้นจึงควรที่จะศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา ที่มีความสำคัญต่อการร้องขอและไม่ร้องขอเข้ากองประจำการ การที่ทหารกองเกินร้องขอเข้ากองประจำการเป็นจำนวนมากจะเป็นผลดีกับกองทัพ จะทำให้กองทัพเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ มีกำลังพลที่เต็มใจในการรบ การฝึก และพร้อมจะปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา เพราะทหารกองประจำการเหล่านี้ ร้องขอเข้ากองประจำการด้วยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับ (ปราโมทย์ เกษบรรเทิง 2542 : 48) ส่วนทหารกองเกินที่ไม่ได้ร้องขอเข้ากองประจำการทางกองทัพจะได้เฉพาะร่างกายของเขามาเท่านั้น ส่วนด้านจิตใจจะไม่ได้ เพราะเขาไม่ได้ตั้งใจเป็นทหารอยู่แล้ว ฉะนั้นไม่ว่าการรบ การฝึก ทหารกองประจำการเหล่านี้จะทำไปตามหน้าที่หรือระเบียบที่ทางกองทัพวางไว้เท่านั้น มีโอกาสเมื่อไรทหารกองประจำการพร้อมที่จะหนีราชการทันที ทำให้กองทัพไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร (ปราโมทย์ เกษบรรเทิง 2542 : 115) จึงสมควรที่จะส่งเสริมให้มีการร้องขอเข้ากองประจำการมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะส่งเสริม หรือสนับสนุนให้มีการร้องขอเข้ากองประจำการมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการร้องขอและไม่ร้องขอเข้ากองประจำการของทหารกองเกิน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการร้องขอและไม่ร้องขอเข้ากองประจำการของทหารกองเกิน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตวิทยากับการร้องขอและไม่ร้องขอเข้ากองประจำการของทหารกองเกิน

ความสำคัญของการวิจัย

การทราบปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาที่เป็นเหตุจูงใจให้ทหารกองเกินร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการ

1. เป็นแนวทางแก่กองทัพในกรณีที่สนับสนุน และส่งเสริมให้ทหารกองเกินร้องขอเข้ากองประจำการมากขึ้น
2. เป็นการปรับปรุงการเข้าอยู่ในกองประจำการให้มีความเหมาะสมและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง คือ ทหารกองเกินที่ร้องขอและไม่ร้องขอเข้ากองประจำการในเขตพื้นที่มณฑลทหารบกที่ 14 ประกอบด้วยจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด
2. ขอบเขตด้านตัวแปรต้นได้แก่รายได้ (เฉพาะตัว) ของทหารกองเกินและบิดามารดา รายได้ครอบครัว รายได้ครัวเรือน ระดับการศึกษาของทหารกองเกินและบิดามารดา อาชีพของทหารกองเกินและบิดามารดา ความคิดเห็นต่อโครงการทหารกองเกิน ความคิดเห็นต่ออาชีพทหาร ตัวแปรตามคือ ร้องขอและไม่ร้องขอเข้ากองประจำการ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากปัจจัยในการกำหนดพฤติกรรมการตัดสินใจสามารถแสดงเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรต้น

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ <ul style="list-style-type: none">● รายได้ (เฉพาะตัว) ของทหารกองเกิน และบิดามารดา● รายได้ครอบครัว● รายได้ครัวเรือน (กรณีบิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม)	2. ปัจจัยทางสังคม <ul style="list-style-type: none">● ระดับการศึกษาของทหารกองเกินและบิดามารดา● อาชีพของทหารกองเกินและบิดามารดา
3. ปัจจัยทางจิตวิทยา <p>3.1 ความคิดเห็นต่อโครงการทหารกองเกิน</p> <ul style="list-style-type: none">- หน่วยฝึกทหารใหม่กระทำต่อทหารกองประจำการ- โอกาสในการเป็นนักเรียนนายสิบ- โอกาสในการได้ลดวันรับราชการ- โอกาสได้หลักฐานสมุดกองหนุน(ส.ค.8) สมัครงาน <p>3.2 ความคิดเห็นต่ออาชีพทหาร</p> <ul style="list-style-type: none">- อาชีพทหารเป็นอาชีพที่เสียสละต่อบ้านเมือง- เครื่องแบบทหารเป็นเครื่องแบบที่น่าภาคภูมิใจ- แผ่นดินที่ยังคงอยู่เพราะบรรพบุรุษของเราปกป้องเอาไว้- อาชีพทหารเป็นอาชีพที่ดีและมีวินัย- อาชีพทหารทำให้คนมีวินัย- อาชีพทหารมีสวัสดิการดี- อาชีพทหารเป็นอาชีพที่เป็นง่ายใครก็ทำได้- อาชีพทหารต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์- อาชีพทหารเป็นอาชีพสุจริต- อาชีพทหารมีรายได้ประจำ- อาชีพทหารเหมาะสมกับนิสัยคนไทย	

ตัวแปรตาม

ร้องขอและไม่ร้องขอ
เข้ากองประจำการ

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการร้องขอและไม่ร้องขอเข้ากองประจำการของทหารกองเกิน
2. ปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการร้องขอและไม่ร้องขอเข้ากองประจำการของทหารกองเกิน
3. ปัจจัยทางจิตวิทยามีความสัมพันธ์กับการร้องขอและไม่ร้องขอเข้ากองประจำการของทหารกองเกิน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้เฉพาะตัว รายได้ครอบครัวและรายได้ครัวเรือน
2. ปัจจัยทางสังคม หมายถึง อายุ การศึกษา และอาชีพ
3. ปัจจัยทางจิตวิทยา หมายถึง ความคิดเห็นต่อโครงการทหารกองเกินและอาชีพทหาร
4. การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่สำเร็จในระบบการศึกษาหรือเทียบเท่า
5. อาชีพ หมายถึง อาชีพหลักและอาชีพรอง ของทหารกองเกินและบิดามารดา สำหรับอาชีพของทหารกองเกินให้หมายถึงอาชีพก่อนเข้ากองประจำการ ที่ทำการประจำสม่ำเสมอ ส่วนอาชีพหลักบิดามารดาให้ถืออาชีพปัจจุบัน หรือมีชีวิตอยู่ปัจจุบัน
6. รายได้ (เฉพาะตัว) หมายถึง รายได้ของทหารกองเกินและบิดามารดา ก่อนเข้ารับราชการกองประจำการ
7. รายได้ครอบครัว หมายถึง รายได้ทั้งครอบครัวรวมกันคิดเป็นรายเดือน
8. รายได้ (ครัวเรือน) กรณีบิดามารดา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ไม่สามารถคิดรายได้เป็นรายเดือนได้ ให้คิดรายได้ของครัวเรือนต่อปี ถ้าบิดามารดาไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมให้คิดรายได้เป็นรายเดือน

9. ความคิดเห็นต่อโครงการทหารกองเกิน หมายถึง ทหารกองเกินมีความรู้สึกเกี่ยวกับระบบการตรวจเลือกฯ (เกณฑ์ทหาร) และการสมัครเรียนต่อนักเรียนนายสิบทหารบก และนักเรียนจ่าทหารอากาศหรือสิทธิต่างๆ ที่ทหารกองประจำการจะได้รับ มีประโยชน์คุ้มค่าไหมกับการเป็นทหารกองประจำการ

10. ความคิดเห็นต่ออาชีพทหาร หมายถึง ความรู้สึกของทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการที่ได้รับความชื่นชมและความรู้สึกว่าได้รับเกียรติจากผู้อื่น เมื่ออยู่ภายนอกกรมกอง